

Коваль Н.

ВЕСЕЛИЙ ДИНОЗАВР ІЗ ЗАДУМАНИМ ПОГЛЯДОМ

Статтю присвячено дослідженню поетичної збірки «Динозавр» молодого волинського поета Павла Коробчука. Простежуються особливості творчої індивідуальності поета-двотисячника.

Ключові слова: літературний слем, двотисячники, акцентний вірш, поезія в прозі, верлібр, нонконформізм, ідеограми, тропи, сленг.

The article is dedicated to researching the poetry collection “Dinosaur” by the young Volynian poet Pavlo Korobchuk. Peculiarities of the poet of 2000s’ creative individuality are traced.

Key words: literary slam, poets of 2000s, accentual verse, poetry in prose, free verse, non-conformism, ideograms, tropes, slang.

*Я б краще закінчив як динозаври
[8, с. 120]*

«Хай я буду триста разів з диркою в голові, хай мене переїде трамвай, хай я кричу свої тексти на слемах. Текст – це не я поза процесом написання. Тому єдине, що важливе для мене в цій нашій літературі – якомога якісніше писати. Все інше – інтелектуалізм, Межигір’я, корочки, медалі, слемі – третьорядне. По барабану успіх, по барабану слава. Тільки якість написаного мене парить» [5] – так мислить себе П. Коробчук у відповідь на закиди Д. Ільницького у «Поезія versus інтелектуалізм».

Як зазначає В. Гужва, естетикою молоді поезії став нонконформізм, неприйняття і заперечення зужитих ідеограм та тропів, а головне — небажання ступати у сліди велеречивої і солодкоголосої лірики, натопані попередніми поколіннями. П. Коробчук, як інші його колеги, сповідує таку «неевклідову» естетику, він природно, а іноді артистично використовує сленг, бо сленг, — мова покоління, автор віртуозно експериментує зі звичайною лексикою, досягаючи часом несподіваної метафорики [4]:

...доки ти мислиш, токи ти мусиш, доки ти – мюслі[8, с. 118].

Четверте дітище волинського письменника П. Коробчука народилося у видавництві «Ярославого Валу». Нутрощі Коробчукового «динозаврика» складають декілька десятків нових текстів та усю попередню збірку «Кайфологія». Технічно та тематично збірка охоплює досить широкий спектр літературних жанрів: від римованої поезії, верлібрів та білих віршів, можна виділити також акцентні вірші, поезію в прозі чи навіть римовані вірші з

ненаголошеним римуванням; тематика рясніє як соціальними текстами, так і напіврелігійними чи психологічними творами[13].

Впродовж збірки автор докопується до таємних життєвих глибин і наче відкопує з-під пластів всезагального досвіду скам'янілі рештки нерозкритих для себе істин:

*тут мене нема,
я відсутній десь
тихе імено
стерли племена
з наддніпрянських плес[8, с. 5]*

*Усяка мудрість – справа нелегка,
а то давно ми стали б динозавром.
Проте ми ними станем завтра[8, с. 10];*

Скільки б мудрості я витримаю, будучи книжковими полицями...[8, с. 11];

*Гілочку мудрого дуба нагадує тобі волосина ось ця.
Навколо тебе росте втома питань, ніби акація[8, с. 21].*

Мінорними нотами починається поезія «Чому ми не стаємо динозавром»,

*У мене другий тиждень все спокійно.
Забув про ноти і згадав мелодію.
Дивлюсь як за вікном стихійно
вирує не життя – пародія
добродіїв[8, с. 9],*

тема музики близька для П. Коробчука, адже він не лише поет, а поет-музикант, граючи на барабанах у кількох гуртах, у нього досить розвинене почуття ритміки:

*ми почали п'янку п'янку
відбитки вуст на єдиному келиху замінили прелюдію
бутерброди з майонезом – фугу
все інше – увертюри[8, с. 96],*

Цікаві думки молодого поета про дітей, майбутніх маленьких себе, йому здається, що дитина з'являється легко, так, ніби ти складаєш конструктор, добираєш собі відповідні сегменти, і дивуєшся потім, що вони не пам'ятають жодної теологічної книги літератури і щораз випробовують тебе на міцність:

*Дивись, як легко
я пишу про твоїх доньку і сина:
звідки з'являються діти? Їх складають із конструкторів Лего,
...
діти, котрі мають повагу до книг, щоб їх не читати,
з теологічних книг не пригадують навіть «Енеїди»,
...*

діти – це розширення твого больового порога [8, с. 15],

про яке покоління пише поет: себе, двох тисячників, чи «трансформерів» майбутнього?

«Усвідомлення себесності» [8, с. 107] відбувається у П. Коробчука через різноманітні рецептори і подразники:

Життя – невситима пропаща оргія.

Алкоголь з тобою водить хороводи.

Як би тебе не заперчувала теорія –

Практика тебе доводить [8, с. 48],

Ти боровся з собою, а варто було з іншими у собі.

Кожен з таких інших насипає насіння сумніву до кишень.

...

Підказує, що входження в сутність речей облагороджує.

Відчуваєш приємний присмак мислення в ротовій порожнині

[8, с. 86],

що більше живеш, то більше ти терорист, –

береш у заручники більші об'єми пам'яті [8, с. 83],

все, що нас не вбиває – робить нас [8, с. 150],

він відчуває себе не деревом, не таким, як усі, іншим, він поза часом, проте не площина, а свідомість; і тим не менше, він має свою географію, що робить його історично і географічно: «*Насправді маю географію. Вчуся в університеті. Маю родичів. Кохаю дівчину. Надаю перевагу певним речам*» [8, с. 108].

Потрібність/не потрібність віршомаза у суспільстві завжди турбувала тих же віршомазів, римоплетів, у ХХІ столітті вона не менш актуальна:

необхідність суспільства в поетах вимірюється витратами на пункти бюджету, зазначені у ремарках.

оскільки фінансування СБУ та міліції – одне з перших,

а фінансування літературної сфери – ніяке,

у будь-якого двотисячника справжніх прихильників менше,

ніж жертв у Бітцевського маніяка. [8, с. 148]

Окрім життєаналізу, молодий поет фільтрує крізь себе ефемерне поняття любові, що являється нам у найрізноманітніших іпостасях:

на когось можна покластися. на когось покласти –

думає студентка за тиждень до одруження, коли

заходить в тюрму і поправляє, ніби зачіску, настрій,

тримаючи біля серця нареченому рецидивісту банку оливок,

висновок напрошується сам:

дехто вважає, що любов існує, якщо через неї болить,

*тільки тоді дехто почуває себе її повноцінним учасником.
насправді ж, кохання нічим не обмежене, крім конкретної
голови*[8, с. 121],

проте, не можна упускати ще однієї важливої деталі сьогодення:

особисте життя зводиться до посту. в соціальній мережі
[8, с. 150].

П. Коробчук майстерно експериментує зі звуковою грою, обігравши усталену назву трьох богословських чеснот, – віра, надія, любов, - на новий кшталт: «...усі ферми, де насправді існують відра, надої, любов. (причому надої помирають останніми. щоразу)» [8, с. 118], чи нотки господньої молитви у вірші «Ренесенс»: «..тож, не виведи нас із подій, але визволи нас від сенсу» [8, с. 131].

До збірки увійшов вірш «Нерозстріляне відродження» - своєрідна пародія на вірш Юрія Андруховича «Вадсотрану», суть та ж, але так П. Коробчук доволі сміливо бачить ближчих до себе класиків:

*Що й казати – галіматауса.
Але в ХХХ тисячолітті картина має ще:
Дністровий – істинний сковородинець, так само товстун,
гітарист гурту СКАЙ.
Дереш – мало що шестірка, та ще й львів'янин.
Єшкілев – жид, Чех – канап.
Мовчу про Горобчука і Коробчука*[8, с. 123],

в Ю. Андруховича:

*Що й казати – паскуднетовариство.
Але в ХХ столітті картина має ще гірший вигляд:
Павло Григорович – істинний сковородинець, так само тенор,
арфістка.
Максим Тадейович – мало що балабол, то ще й поляк.
Бажан – жид, Фітільов – кацап.
Мовчу про Бургардта і Йогансена.*

Вірш «Косяк чорноморської риби» першими своїми рядками нагадує «Послушайте!» В. Маяковського:

*я питаю тебе, я тебе запитую:
якщо я живу, значить, це комусь потрібно, правда?
отже, рівень потрібності переважає?*[8, с. 134],

і в Маяковського:

*Послушайте!
Ведь, если звезды зажигают -
значит - это кому-нибудь нужно?
Значит - кто-то хочет, чтобы они были?
Значит - кто-то называет этиpleчочки жемчужиной?*

За словами В. Гужви, у деяких рядках П. Коробчука відлунує бунт Маяковського[4]:

*і поки втікав, на ходу заправляючи сорочку в штани,
подумав, що бути повією – не менш стражденніше, ніж
писати вірші*[8, с. 38];

Окрім намагання розламати усталені кліше та мовні штампи, волинський поет досліджує властивості слів:

*...слово завжди можна сказати
але інколи воно промовляється не туди
і сказавши його не туди можна зруйнувати всю подальшу
комунікацію
наприклад ненароком погасити свічку перед дзеркалом
адже слово утворює легіт вібрацію
не кажучи вже про смисл
і кожна з цих фізичних властивостей
може утворити темряву*[8, с. 166].

Вибуховість поета, його нестримність дозволяє вбачати в його творах сучасну літературу і надає впевненості, що він ніколи не стане конформістом. Його їдкий скептицизм у ставленні до кумирів, яких нав'язують публіці майстерні піар-менеджери:

*...у наркодиспансер потрапляє Йосип Кобзон.
Віктор Ющенко змінює статтю
як би не грався Бог у модний фасон —
усі — адмірали, адмірають і будуть адмірать*[8, с. 48].

«Видихами» закінчується майже кожен розділ Коробчукової збірки. Якщо є видихи – значить були і вдихи. Вдихи, під час яких легені отримують 500 мл, кров збагачується киснем і несе його в мозок, мозок збагачується киснем, мозок починає активно працювати. П.Коробчук – екстремал, адже видихи небезпечні, 5 – 7 хвилин без кисню – і відмирають не відновлювані клітини мозку. Можливо, саме в такі моменти - хвилини прозріння: «...осінь – це касета із поганим записом. Шарудіння під ногами листя, шум дощу, стогнучі очі – усе це звучить не дуже студійно. І тільки люди мовчать, закинувши у підвали свої параболічки і самотньо вирощуючи у горщиках все нові й нові велосипеди. Переставляю касету. І тільки велосипеди мовчать, вирощуючи нових людей»[8, с. 90].

«Моє грубе розуміння динозавра – це архетип мудрості, спокою і древності. Це те, що у нас закладено, але непомітне. Це й те, що нас тримає тут, що дозволяє в певний момент схлипнути, зітхнути і прямувати далі. Те, що продовжує нас, при тому, що з історичного погляду, людство, в певному розумінні, є продовженням “цивілізації” динозаврів»[6]. Динозавр є наскрізним образом не лише збірки поезій під тією ж назвою, а й попередньої творчості молодого автора – збірок «Натщенебо» (2005), «Дорогосказ» (у книзі «Цілодобово!»), «Кайфологія» (2010).

«Кайфу, що його було винесено в заголовок попередньої збірки, не бракує - тут і кайф, і драйв, і драп, і шнапс, і секс у різних проекціях» [9], можливо алкоголю дещо забагато, тому милий дракон може змінитись на зеленого змія, але доволі суб'єктивним є поняття міри, воно визначається художнім смаком, традицією, віковими особливостями та ін.

С. Богдан назвала П. Коробчука «деконструктивістом» і віднесла до «раціонально-матеріалістичного» полюса літератури, до якого тяжіє певна група авторів, чия увага зосереджується насамперед на реаліях емпіричного світу, що отримують відображення у текстах[1] – П. Коробчк, Б.-І. Горобчук та О. Коцарев.

Література:

1. Богдан С. Коротка антологія сучасних способів говорити про Бога, або Знову ця нездарна молода поезія : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2011/11/07/korotka-antolohija-suchasnyh-sposobiv-hovoryty-pro-boha-abo-znovu-cja-nezdarna-moloda-poezija/>.
2. Вийшла нова книжка Павла Коробчука "Поетичний динозавр" : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dilovod.com.ua/news/vijshla_nova_knizhka_pavla_korobchuka_poetichnij_dinozavr/2011-09-02-698.
3. Власенко Н. Молодий поет назвав Забужко і Карпу істеричками : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gazeta.ua/articles/culture/391478>.
4. Гужва В. Присутність у каноні молодих : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://avtura.com.ua/review/870/>.
5. Ільницький Д. Поезія versus інтелектуалізм : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2011/10/05/poezija-versus-intelektualizm/>.
6. Карп'юк В. Павло Коробчук: Один вірш на день зменшує кількість пограбувань і сутичок : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zaxid.net/home/showSingleNews.do?pavlo_korobchuk_odin_virsh_na_den_zmenschuye_kilkist_pograbuvan_i_sutichok&objectId=1245528.
7. Кіяновська М. Знаки поетичних поколінь у найновішій українській поезії : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2011/07/07/znaky-poetychnyh-pokolin-u-najnovishij-ukrajinskij-poeziji/>.
8. Коробчук П. Динозавр. Поезія / П. Коробчук. – К. : Ярославів Вал, 2011. – с. 176, іл.
9. Котик І. Катарсис Коробчука : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/01/30/115311.html>.
10. Коцарев О. Павло Коробчук: Люблю несвідомо вичікувати метафори – як лев свою здобич у чащах : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/01/30/115311.html>.

11. Нова книга Павла Коробчука – “Динозавр” : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litakcent.com/2011/07/25/nova-knyha-pavla-korobchuka---dynozavr/>.
12. Павел Коробчук : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.afisha.ru/concert/704805/>.
13. Победитель двенадцати литературных слэмов Павел Коробчук презентует в Ужгороде книгу "Динозавр" : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uzhgorod-ua.com/view_post.php?id=1806.